

Brister och möjligheter i LSS-bostad

FUB:s boenderapport 2025

Enkät

- **Anhöriga** (69 %) och ställföreträdare (31 %)
 - **Gruppbostad** (73 %) och servicebostad (24 %)
 - **Kommun** (82 %) och privat utförare (16 %)
-
- 1143 svar
 - 759 fritextsvar

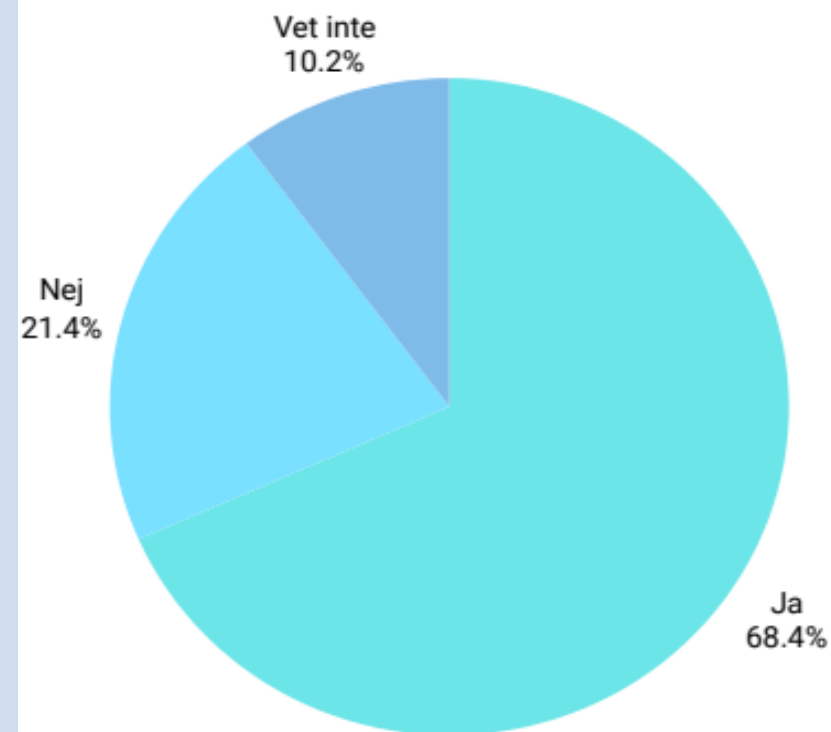
Nästa steg: anpassad enkät till personer med IF

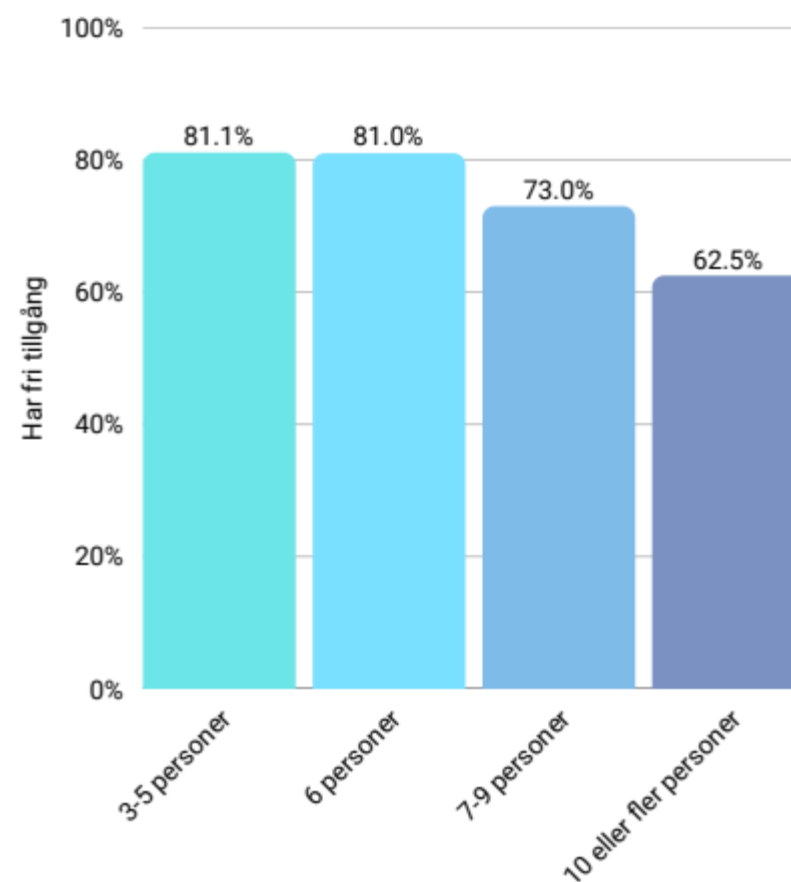
Rapportens teman

- Tillgång till personal och personalens kompetens
 - Stöd i boendet
 - Omvårdnad och hälsa
 - Fritid- och kulturaktiviteter, social gemenskap
 - Självbestämmande, tvång och övervakning
 - Handläggning och beslut
-

10. Är gemensamhetsutrymmet som tillhör LSS-bostaden alltid tillgängligt för de boende under dag- och kvällstid?

Tillgång till gemensamhetsutrymmet
Utifrån antal boende i gruppboenden

2.3.4 Myndighetsrapporter och forskning om social gemenskap

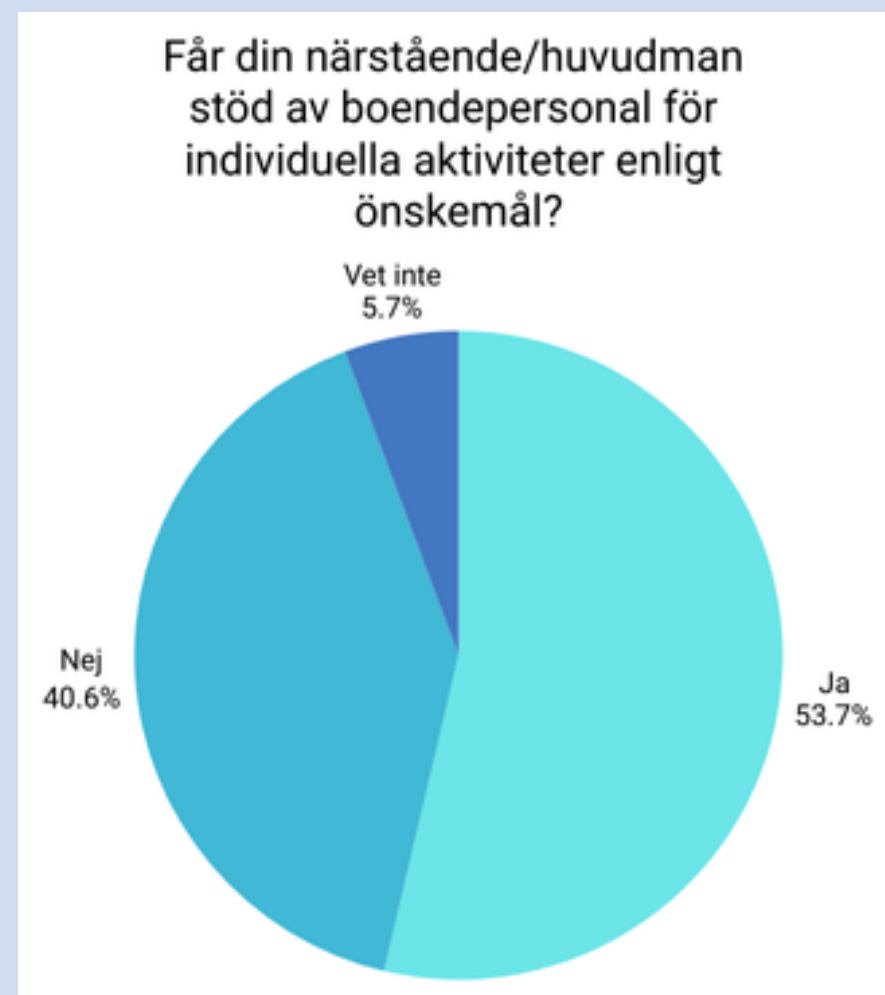
Tillgång till gemensamhetsutrymmen är en mycket viktig komponent i LSS-insatsen bostad med särskild service. Det gäller både gruppboenden och serviceboenden. Detta framgår tydligt på Socialstyrelsens webbplats Kunskapsguiden.se om boendialternativ för vuxna enligt LSS⁴⁰ samt i myndighetens handbok om bostad med särskild service.⁴¹

Fakta - Stöd till aktiviteter och social gemenskap i bostad med särskild service enligt LSS

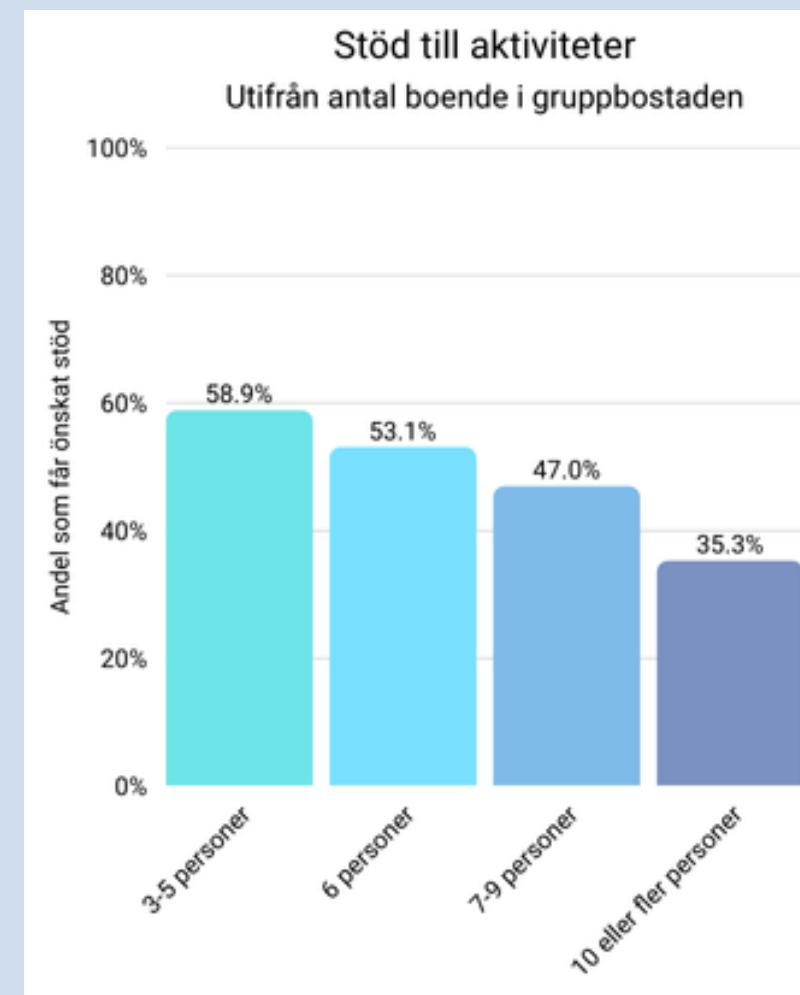
Den som bor i en bostad med särskild service för vuxna enligt LSS har rätt till deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och social gemenskap. Det framgår av lagtexten i LSS samt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2002:9). Det är också en rättighet enligt artikel 30 i funktionsrättskonventionen.

FUB:s slutsatser och förslag om aktiviteter och social gemenskap

Stöd till aktiviteter

"Jag har bett dem åka till simhallen en gång i veckan men inget har hänt på 1 år. Det finns inte utrymme för spontanitet, de måste planera för aktivitet minst 6 veckor innan, vansinne. Detta kallar jag inte att leva som andra."

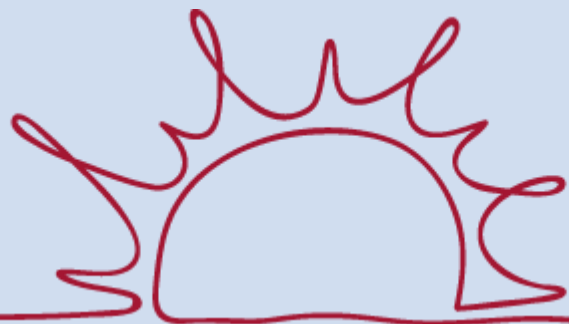

"Dåligt med aktiviteter, brukaren blir ofta sittande i sin lägenhet. Får max komma ut en gång i veckan och handla. Aktiviteter utöver det existerar knappt."

Hälsa och omvårdnad

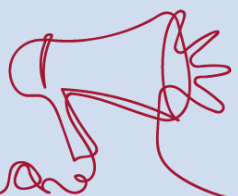
Finns mycket att förbättra, allt från stöd i kostval till intellektuell stimulans och sunt förnuft. Även städning brister och t ex blöt tvätt läggs in skrynklig i garderober mm mm.

Små utrymmen att kunna laga mat så det blir mycket färdigmat att värma i mikro. De hade tidigare gemensam middag när de hade en dag var i veckan att laga middag med personal och äta tillsammans. Då var det nyttigare mat och mer grönsaker. Tyvärr tog personalen bort det fast vi föräldrar protesterade.

FUB:s förslag

- Fler bindande föreskrifter (bemanning, kompetens, närvarande chefer)
- LSS-inspektion
- Rättshjälp
- Tillståndsplikt för kommunal verksamhet
- Funktionsrättskonventionen görs till svensk lag

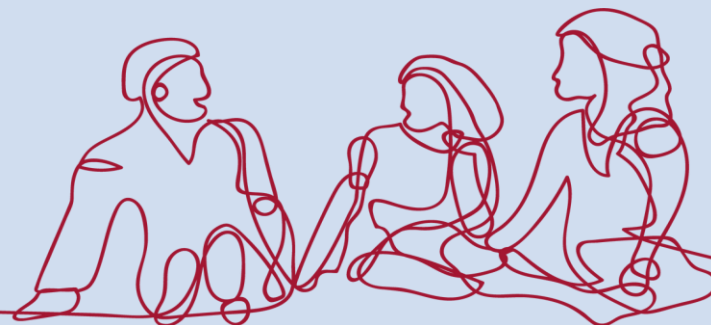
Personal

”Den viktigaste resursen för att uppfylla intentionerna i LSS är personal med god kompetens och med vilja och förmåga att förverkliga de grundläggande principerna och rättigheterna enligt LSS. Det är i mötet mellan den enskilde och den närmaste personalen som målen med LSS kan förverkligas.”

- [Socialstyrelsens kunskapsguide](#)

Personalen gör så gott de kan, men det är oftast bara en personal på plats. Personalen har uttryckt att det är tråkigt att inte träffa de andra i teamet. Jag som anhörig känner mig orolig över att alla besparingar betyder att personalen ser sig om efter andra typer av jobb.

Oerfaren personal har minimal chans att lära sig vad som behöver göras. Att luta sig mot skrivna rutiner i akuta situationer som varierar i det oändliga är naturligtvis svårt och det är därför så viktigt att personalgruppen är fast, stabil och erfaren.

Stöd i LSS-bostad

- Det ska finnas den personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad ska kunna ges.
- Individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen, dvs. insatser som ska tillgodose den boende psykiska, fysiska och sociala behov.
- Även fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår i insatsen. Finns inget som hindrar att en boende också beviljas ledsagare och/eller kontaktperson för att tillgodose individuella behov.

Metoder

- [Active support](#) – utbildning för förbättrad livskvalitetet i gruppbostäderna
- [KomBo](#) – kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet (AKKtiv-programmet)
- [Vi är med!-paketet](#) – verktyg att använda tillsammans med vuxna personer med flerfunktionsnedsättning för att förbättra kommunikation, samspel, aktivitet och delaktighet.

Kompetens kring hälsa

- Folkhälsomyndighetens kunskapsstöd [Fysisk aktivitet för personer med intellektuell funktionsnedsättning](#) visar hur omgivningen kan göra för att främja ett aktivt liv och övervinna hinder.
- Livsmedelsverkets material [Mat och måltider i gruppbostäder](#) ger information och stöd till personal i LSS-bostäder, om hur de kan stötta de boende till bättre hälsa genom att främja bra matvanor
- [Hälsan spelar roll](#) – en metod som främjar och bidrar till hälsosamma levnadsvanor för personer som får stöd enligt LSS
- Socialstyrelsens rapport [I rörelse? En kartläggning av verksamheternas förutsättningar att ge personer med funktionsnedsättning stöd till fysisk aktivitet](#)

Ensamheten är största funktionsnedsättningen. Allt ansvar hamnar på familjen. Sommaren blir särskilt svår och isolerad. Viktigaste frågan är fritid.

Anhörigas roll

Föräldrar och syskon har inget lagligt omvårdnadsansvar för sina vuxna barn. Vård och omsorg är ett frivilligt åtagande som ska baseras på personlig vilja.

Fortfarande mycket vanligt att anhöriga till vuxna med omfattande funktionsnedsättning fortsätter att ge hjälp och stöd som ska tillgodoses av personal.

Vägar till förändring

- Individuell plan 10 § LSS – alla har rätt till en individuell plan
- Kunskap
- Konstruktiva förslag
- Gemensamma intressen

Mycket bra boende –
nästan bästa tänkbara. Han
trivs, är frisk och glad.

Fantastiskt boende med
engagerad personal som är
lyhörda och ser till de boendes
bästa

Tack!

Julia Henriksson
Intressepolitisk ombudsman och
projektsamordnare
Riksförbundet FUB
julia.henriksson@fub.se

